

Klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning
for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i
internasjonale operasjoner

Unntatt off., jf. offl § 13.1 jf. fvl § 13.1

VEDTAK

Klagesak nr.: 22/2014

Klager: [REDACTED]

Klagers prosessfullmektig: Advokat Bjørn Brauti

Klagen gjelder: Krav etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768
om særskilt kompensasjonsordning – 65 G

Beslutningsdato: 14. april 2015

I behandlingen har deltatt: Anne Stine Eger Mollestad
Marianne Abeler
Claus Brynildsen
Trond Jørgensen

Konklusjon: Skadelidte tilkjennes 30% av 65G. Til fradrag
kommer tidligere utbetalt kompensasjon

1. Sammendrag av sakens faktiske sider

Klagen gjelder krav etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner (kompensasjonsforskriften).

██████████, heretter kalt skadelidte, tjenestegjorde i ██████████ i perioden ██████████. Skadelidte har tidligere søkt om kompensasjon etter 35 G-ordningen. Han ble innvilget 2/3 av 35G i kompensasjon fra Statens pensjonskasse (SPK). Vedtaket ble påklaget, men stadfestet i vedtak av 28. mars 2012 i Klagenemnda. Etter at 65G-ordningen ble innført har skadelidte krevet dekket 2/3 av 65G med fradrag for tidligere utbetalt kompensasjon etter 35G-ordningen. SPK har i vedtak 27. mars 2014 avslått krav under 65G-ordningen. Vedtaket er rettidig påklaget. Det er ikke innhentet nye medisinske opplysninger i forbindelse med behandlingen av kravet under 65G-ordningen.

Skadelidte fungerte i en årrekke i arbeidslivet etter tjenestegjøringen, men med uttalte søvnproblemer og mareritt. Det oppstod imidlertid en situasjon på skadelidtes arbeidsplass hvor han følte seg mobbet og utstøtt. Han har vært ute av arbeidslivet siden 1996. Skadelidtes mor døde i 1992. De siste årene bodde skadelidte alene sammen med moren og hennes død representerte et vesentlig tap for ham. Han opplevde en psykisk forverring fra 1992. Skadelidte er i dag 100% ervervsmessig ufør og mottar uførepensjon. 50% er gitt med yrkesskadefordeler knyttet til tjenesten i ██████████.

Ved behandlingen av 35 G kravet var det allerede innhentet to spesialisterklæringer. Ut fra dette tilbød SPK en minnelig løsning der 15 – 20 % av arbeidsuførheten ble knyttet til tjenesten uten nærmere utredning. Dette ble imidlertid ikke akseptert, og ytterligere spesialisterklæring ble utarbeidet av spesialist i psykiatri Christian Hjort i samsvar med særskilt mandat utarbeidet av Forsvarsdepartementet (FD).

Hjort konkluderte med at betingelsene for PTSD ikke var til stede, men at skadelidte likevel ikke er i stand til å komme ut i inntektsgivende arbeid, dels på grunn av psykiske symptomer, dels på grunn av somatiske symptomer og endelig også fordi han har nådd en alder hvor så mange år utenfor arbeidsmarkedet vil vanskeliggjøre en gjeninntreden. Hjort fastsatte den medisinske invaliditeten knyttet til skadelidtes psykiske lidelser skjønnsmessig til 30 %. Omkring 20 % av dette ble vurdert skaderelatert.

Ved vurderingen av om skadelidte var berettiget til kompensasjon under 65G-ordningen, fant SPK det mindre sannsynlig at belastningslidelsen etter FN-tjenesten hadde ført til uførhet som innebar inntektstap utover den erstatning som tidligere var utbetalt under 35G-ordningen. SPK la til grunn at det forelå sannsynlighetsovervekt for at skadelidte som følge av somatiske plager, psykiske traumer fra barndommen, traumer i det private og i arbeidslivet uansett ville ha blitt helt eller delvis ufør.

Skadelidte anfører på sin side at SPK i sin vurdering ikke har foretatt en konkret og skjønnsmessig tapsutmåling. Det fremholdes videre at skadelidtes opplevelser under FN-tjenesten gjorde skadelidte mer sårbar for andre psykiske reaksjoner og at det ikke er holdepunkter for å anta at morens død eller mobbesituasjonen på arbeidsplassen skulle medføre et funksjonstap i arbeid om man tenker FN-tjenesten bort.

Verken skadelidte eller hans advokat møtte under klagenemndas behandling av klagen.

2. Klagenemndas vurdering

Det er uomtvistet at skadelidte ble påført en psykisk belastningsskade som følge av tjenestegjøring i internasjonal operasjon. Det er videre på det rene at han i dag er 100 % varig ervervsmessig ufør. Saken reiser spørsmål om skadelidtes tjenesterelaterte uførhet har medført tap utover den kompensasjon han tidligere har mottatt under 35G-ordningen. Dersom det legges til grunn at skadelidte er påført et mertap, reises spørsmål om hans somatiske lidelser og andre ikke tjenesterelaterte psykiske plager ville ha medvirket til at han ville ha falt ut av yrkeslivet helt eller delvis uansett.

Kravene til årsakssammenheng utledes av betingelseslæren. Etter betingelseslæren vil den psykiske belastningsskaden være årsak til hele skadelidtes ervervsuførhet dersom den har vært en nødvendig og tilstrekkelig betingelse for uførhetens inntreden. Det er skadelidte som bærer bevisbyrden for at det foreligger en slik nødvendig og tilstrekkelig årsakssammenheng. Det er ikke omstridt mellom partene at det foreligger en relevant erstatningsbetingende årsakssammenheng mellom tjenesten og skadelidtes uførhet. Spørsmålet er om omfanget av denne danner grunnlag for ytterligere kompensasjon etter 65G-ordningen. SPK la til grunn at 2/3 av skadelidtes ervervsuførhet var knyttet til tjenesterelaterte psykiske plager. SPK har i forbindelse med behandlingen av 65G-kravet, konkludert med at den ervervsmessige uførheten ikke utgjør mer enn det som tidligere er utbetalt. Det innebærer omregnet en ervervsuførhet som følge av de tjenesterelaterte plagene, som ikke overstiger 31%.

Det er ikke tilkommet nye opplysninger i forbindelse med behandlingen av 65G-kravet. Grunnlaget for at SPK likevel har lagt til grunn en lavere ervervsmessig uførhet, er dels knyttet til at kravet under 35G har vært vurdert under lempeligere vilkår, og dels at man har vektlagt de ulike medisinske opplysningene og symptombildet etter tjeneste og etter de øvrige belastninger annerledes.

SPK fremholdt i sitt vedtak 15. februar 2011:

«Vi har gjennomgått sakens dokumenter og da særlig spesialisterklæring utarbeidet av psykiater Christian Hjort datert 03.01.11. Dr Hjort har skrevet en grundig erklæring og han har gjennomgått tidligere innhentede dokumenter i saken. (...) Når det gjelder din klients ervervsmessige uførhet har vi med bakgrunn i saksdokumentene, særlig dr Hjorts erklæring, vurdert det slik at ikke hele din klients ervervsmessige uførhet på 100% kan tilbakeføres til psykiske plager som følge av FN-tjenesten i ■■■. Imidlertid er vi etter en skjønnsmessig vurdering kommet til at det er sannsynliggjort årsakssammenheng mellom FN-tjenesten og din klients varige psykiske belastningsskade og 2/3 av uførheten.»

Skadelidte fremholdt i sin klage over vedtaket, at han var berettiget til full kompensasjon. Han nådde ikke frem med dette. I vedtaket av 28. mars 2012 vedørende kravet etter 35 G-ordningen skrev nemnda at

SPKs vedtak innebærer at skadelidte som følge av somatiske plager ville ha blitt varig ervervsmessig ufør med minst 33 % også om FN-tjenesten tenkes bort. Bevisbyrden for at skadelidte uansett ville ha blitt helt eller delvis varig ervervsmessig ufør, påhviler staten. Det vises for så vidt til Rt. 1999 s. 1473, og nemndas vedtak i sak 4/2011 og 15/2011. (...) For nemnda fremstår det som tilstrekkelig sannsynliggjort at skadelidte uansett ville blitt varig ufør med minst 1/3 om FN-tjenesten tenkes bort».

Det er innhentet tre spesialisterklæringer i saken. I samtlige erklæringer er konklusjonen at de psykiske plagene hos skadelidte kan relateres til forhold fra FN-tjenesten og andre forhold. Av de andre forholdene nevnes somatiske plager, mobbing på arbeidsplassen, overgrep i barndommen, morens dødsfall samt søvnproblemer som ikke er dokumentert i legejournaler.

Erklæringen fra Hjort er innhentet etter det særskilte mandatet etter forskriften. Hjort besvarer mandatet tilfredsstillende og han har hatt tilgang til vurderingene fra Rud, Kanter og Narud som bakgrunn for sine selvstendige vurderinger. Både Hjort og Narud vurderer skadelidtes tjenesterelaterte varige medisinske invaliditet til å ligge i intervallet 15-20 %. Det er imidlertid ingen av dem som vurderer hva dette medfører av varig ervervsmessig uførhet. NAV har knyttet yrkesskadefordeler til 50% av skadelidtes uførhet. SPK har i sitt 35G vedtak lagt til grunn en tjenesterelatert ervervsmessig uførhet på 2/3 av den totale uførhet på 100%, mens det i tilknytning til 65G-saken er lagt til grunn en tjenesterelatert ervervsmessig uførhet på mindre enn 31%. Med en varig medisinsk invaliditet på 15-20% som følge av psykiske plager, er det på generelt grunnlag, sannsynlig at den ervervsmessige uførheten ville ligge på omkring 50%. Skadelidte har dog ikke bidratt til å opplyse dette nærmere. Det er han som må sannsynliggjøre sitt krav.

Om det legges til grunn som sannsynlig at skadelidte har en skadebetinget ervervsmessig uførhet på 50%, vil skadelidte som utgangspunktet være berettiget til ytterligere kompensasjon under 65G-ordningen. Men med de massive plager som skyldes andre forhold, er det anført fra SPKs side at skadelidte uansett ville ha vært helt eller delvis ufør. Det er SPK som må sannsynliggjøre dette. Det vises for så vidt til Rt. 1999 s. 1473.

Det er ikke tvilsomt at det foreligger et sammensatt årsaksbilde i saken. Nemnda er enig i at dokumentasjonen i saken er overveldende, for så vidt gjelder de tidsnære nedtegnelser knyttet til perioden omkring skadelidtes mors død, arbeidskonflikten i samme tidsrom og de ervervsmessige konsekvenser som fulgte. Det er ingen indikasjoner på psykiske plager forut for skadelidtes mors død i 1992, men generelt fremkommer det at skadelidte har et uhensiktsmessig atferdsmønster i en del situasjoner. Det vises blant annet til at han under tjeneste nektet å godt refselse, hvilket medførte sivil rettssak etter hjemkomst.

Der foreligger også omfattende somatiske skader hos skadelidte som ikke er vurdert særskilt av sakkyndig i saken. I hvilken utstrekning disse somatiske skadene har virket inn på skadelidtes uførhet fremstår som uklart for nemnda, selv om det synes åpenbart at plagene er så vidt omfattende at de har betydning for skadelidtes totale uførhet. Det er nemndas oppfatning at den uklarehet som hersker omkring omfanget av skadelidtes somatiske lidelser, er forhold SPK kunne og burde ha bidratt til å oppklare ved å ha innhentet en sakkyndig vurdering eller på annen måte fått dette belyst.

Nemnda finner likevel at dokumentasjonen omkring andre forhold som ikke kan knyttes til tjenesten, er så vidt overveldende at de med stor grad av sannsynlighet har ført til en nedsatt arbeidsevne hos skadelidte.

Basert på de foreliggende opplysninger, finner nemnda det sannsynliggjort at skadelidtes som følge av andre så vel psykiske som somatiske plager, ville ha vært ervervsmessig ufør med 70% også om tjenesten tenkes borte. Han tilkommer derfor erstatning tilsvarende 30% av 65G. Til fradrag kommer tidligere utbetalt erstatning under 35G ordningen.

For klageomgangen er det fremsatt krav om dekning av utgifter til juridisk bistand stort kr. 9 187,50 inkl. mva. Det innebærer en tidsbruk på 3,5 timer. I henhold til forskrift av 24. juni 2011 om klagenemnda § 13, dekkes rimelig og nødvendig utgifter til juridisk bistand. Kravet dekkes i sin helhet.

3. Konklusjon

Skadelidte tilkjennes 30 % av 65G. Til fradrag kommer tidligere utbetalt kompensasjon med kr. 1 764 956,-.

Utgifter til juridisk bistand i forbindelse med klagen dekkes i sin helhet.

Vedtaket er enstemmig.

Oslo, 5. juni 2015

Anne Stine Eger Mollestad
Klagenemndas leder